

İlgili Kanun / Madde
5510 S. SSGSK/21

T.C.
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2024/12414

Karar No. 2025/37

Tarihi: 06.01.2025

●RÜCUAN TAZMİNAT DAVASI
●KURUMUN İŞVERENE ANCAK İŞVERENİN
KUSURU ORANINDA RÜCU EDEBİLECEĞİ

ÖZETİ işveren davalının, Kurumun rücu alacağından sorumluluğu ancak kusurunun varlığı halinde mümkündür. Kusurun belirlenmesinde ise; zararlandırıcı sigorta olayının ne şekilde oluştuğunun, dosya içeriğindeki tüm deliller takdir olunarak belirlenmesi ve kabul edilen maddi olgular doğrultusunda, konusunda uzman sayılacak kişilerden oluşturulacak bilirkişi heyetinden, aynı olay nedeni ile daha önce açılmış ve kesinleşmiş tazminat ve ceza davaları varsa, tazminat davasında verilen kararın güçlü delil oluşturduğu hususu ile ceza davasında belirlenen maddi olguların bağlayıcı olacağı hususu da gözetilmek suretiyle sigortalı ile davalının ve varsa dava dışı kişilerin kusur oran ve aidiyetleri konusunda rapor alınması gereklidir. Kusur raporlarının, 5510 sayılı Kanun'un 21. maddesi Kanunu'na uygun olarak düzenlenmesi gerekir. Anılan kanunda; işverenler işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak, işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler. İşverenler, işyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uyulup uyulmadığını denetlemek, işçileri karşı karşıya bulundukları mesleki riskler, alınması gerekli tedbirler, yasal hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirmek ve gerekli iş

sağlığı ve güvenliği eğitimi vermek zorundadırlar, denilmekte, böylece, işçiyi gözetim ödevi ve insan yaşamının üstün değer olarak korunması gereğinden hareketle; salt mevzuatta öngörülen önlemlerle yetinilmeyip, bilimsel ve teknolojik gelişimin ulaştığı aşama uyarınca alınması gereken önlemlerin de işveren tarafından alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Taraflar arasındaki rücu tazminat davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne dair karar verilmiştir.

Kararın, davacı ve davalı vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvuruların esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davacı ve davalı vekilleri tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi Dilan Nur Bışer Tüfekci tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili özetle; Kurum sigortalısı Cemil Özben'in 04.12.2012 tarihinde geçirdiği iş kazası sonucu vefat ettiğini, sigortalının vefatı nedeniyle müvekkili kurum tarafından sigortalının hak sahibine 191.092,70 TL'lik ilk peşin sermaye değerli gelir bağlandığını ve Kurum zararı meydana geldiğini, bu zararın şimdilik fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak koşulu ile hak sahibi Derya Özben'e bağlanan gelirler yönünden 2.500 TL ve Günay Özben'e bağlanan gelirler yönünden 500 TL olmak üzere toplam 3.000 TL sinin davalıdan tahsili gerektiğini belirtmiş, şimdilik 3.000 TL müvekkili Kurum alacağının gelirlerin onay tarihi olan 09.04.2013 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsilini talep ve dava etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde özetle; 5510 sayılı Kanun'da düzenlendiği şekilde meydana gelen huzurdaki dava konusu olay ile ilgili olarak davacı kurumca yapılan ödemelerin müvekkili kuruluşun rücu yönünde hiçbir şekilde istemde bulunulamayacağının kanuni emredici düzenleme olduğunu belirtmiş, buna göre haksız ve mesnetsiz davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

Davanın kabulü ile ilk peşin sermaye değerli gelir olarak 393.604,82 TL nin gelir bağlama onay tarihi olan 09.04.2013 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacı Kuruma ödenmesine, şeklinde karar vermiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde, davacı ve davalı vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davacı Kurum vekili istinaf dilekçesinde özetle, kusur raporunun yetersiz olduğunu, sigortalıya verilen kusur oranının hakkaniyete aykırı olduğunu, sigortalıya kusur atfının kabul edilemez olduğunu, hava ve deniz muhalefeti nedeniyle kurtarma için en uygun araç kurtarma helikopteryken bunun gözardı edilerek kurtarma botu gönderilmesi büyük oranda kazaya sebebiyet veren ciddi bir hata olduğunu belirterek; kararın kaldırılarak davalının %100 kusuruna göre davanın kabulünü talep etmiştir.

Davalı vekili istinaf dilekçesinde özetle, kararın usul ve yasaya aykırı olduğunu, kusur raporlarının olaya uygun olmadığını, Kurum tarafından hazırlanmış raporda müvekkil kuruluşun herhangi bir ihmal veya kusurunun bulunmadığı gerekçeleriyle kararın kaldırılarak, davanın reddini talep etmiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile düzenlenen 25.10.2019 tarihli ve 12.01.2021 tarihli heyet raporları ile olayda davalı işveren %70 ve kazlı %30 oranında kusurlu olarak mütalaa edildiği, bilirkişi heyetleri tarafından tutarlı olarak düzenlenen raporlarda isnat edilen kusur oranları olayın oluşuna, sigortalının icra ettiği işe uygun ve gerekçeli olduğu tespit edildiğinden itibar edildiği, usur oranına istinaden yapılan hesaplama neticesinde 393.604,82 TL ilk peşin sermaye değerli gelirin kusuru ile Kurum zararına yol açan davalıdan tahsili gerektiği, gerekçesi ile başvuruların esastan reddine dair hüküm tesis edilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde, davacı ve davalı vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı ve davalı vekilleri özetle, istinaf dilekçesinde ileri sürdüğü hususları tekrar etmekle birlikte kararın bozulmasını talep etmişlerdir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, iş kazasından kaynaklı Kurumca ödenen masrafların rücu tazmini istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 369. maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371. maddeleri, 5510 sayılı Kanun'un 21. maddesidir.

3. Değerlendirme

Davacı Kurumun 04.12.2012 tarihinde meydana gelen iş kazası nedeniyle bağlanan gelirler ve yapılan masraflar nedeniyle oluşan Kurum zararının tazmini amaçlı açtığı eldeki davada davanın yasal dayanağı 5510 sayılı Kanun'un 21. maddesi olup, Mahkemece yapılan araştırma ve inceleme, hüküm kurmaya yeterli ve elverişli değildir. 5510 sayılı Kanun'un "İş Kazası ve Meslek Hastalığı İle Hastalık Bakımından İşverenin ve Üçüncü Kişilerin Sorumluluğu" başlıklı 21. maddesine göre; iş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kastı veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine bu Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işverenden isteyebilecekleri tutarlarla sınırlı olmak üzere, Kurumca işverene ödettirilir. Anılan madde ile işveren davalının, Kurumun rücu alacağından sorumluluğu ancak kusurunun varlığı halinde mümkündür. Kusurun belirlenmesinde ise; zararlandırıcı sigorta olayının ne şekilde oluştuğunun, dosya içeriğindeki tüm deliller takdir olunarak belirlenmesi ve kabul edilen maddi olgular doğrultusunda, konusunda uzman sayılacak kişilerden oluşturulacak bilirkişi heyetinden, aynı olay nedeni ile daha önce açılmış ve kesinleşmiş tazminat ve ceza davaları varsa, tazminat davasında verilen kararın güçlü delil oluşturduğu hususu ile ceza davasında belirlenen maddi olguların bağlayıcı olacağı hususu da gözetilmek suretiyle sigortalı ile davalının ve varsa dava dışı kişilerin kusur oran ve aidiyetleri konusunda rapor alınması gereklidir. Kusur raporlarının, 5510 sayılı Kanun'un 21. maddesi Kanunu'na uygun olarak düzenlenmesi gerekir. Anılan kanunda; işverenler işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak, işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler. İşverenler, işyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uyulup uyulmadığını denetlemek, işçileri karşı karşıya bulundukları mesleki riskler, alınması gerekli tedbirler, yasal hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirmek ve gerekli iş sağlığı ve güvenliği eğitimini vermek zorundadırlar, denilmekte, böylece, işçiyi gözetim ödevi ve insan yaşamının üstün değer olarak korunması gereğinden hareketle; salt mevzuatta öngörülen önlemlerle yetinilmeyip, bilimsel ve teknolojik gelişimin ulaştığı aşama uyarınca alınması gereken önlemlerin de işveren tarafından alınmasını zorunlu kılmaktadır;

Belirtilen açıklamalar ışığında eldeki davada, Mahkemece, her ne kadar meydana gelen iş kazası nedeniyle davalı işverene %70 kusurlu, kazalı sigortalıya %30 kusurlu olduğundan bahisle hesaplama yapıp karar verilmiş ise de verilen karar yerinde görülmemiştir.

Dosya kapsamına göre, dava dışı kazalı Cemil Özben'in Kıyı Emniyet Genel Müdürlüğü nezdinde kurtarma botu kaptanı olduğu, olayın 04.12.2012 günü yük gemisinin Şile Kırıkköy açıklarında batması sebebiyle gemi mürettebatını kurtarmak

için görevlendirilen Kıyı Emniyet - 7 kurtarma botunun kurtarma faaliyetinde batması şeklinde meydana geldiği, olay esnasında kullanılan botun 4,5 metre korunaklı dalga boyuna dayanaklı bir bot olduğu, ancak olay günü dalga boyu yüksekliğinin daha fazla olmasına rağmen sözü geçen botun kurtarma operasyonunda kullanıldığı anlaşılmaktadır. Öte yandan, eldeki verilere göre, kazalı bot kaptanının operasyon esnasında can yeleği kullanılmadığı, iş bu kurtarma operasyonunda bot kaptanı olması dolayısı ile bu dalga boyutunda, olay anındaki rüzgar derecesinde operasyona katılınması konusunda kendisinin yetkili kişi olduğu, operasyona katılma ya da katılmama kararı verebilecek kişi olduğu, ayrıca ilgili Emniyet Müdürlüğünün olay anındaki dalga boyuna dayanabilecek kapasitede başka bir botunun olup olmadığı hususlarının kazalı tarafından değerlendirilebileceği, ya da başka bir kurtarma yönteminin benimsenebileceği nazara alındığında, Mahkemece benimsenen kusur oranının yerinde olmadığı tespit edilmiştir.

Bu kapsamda, kazalı kurtarma bot kaptanının, belirtilen nedenlerden dolayı kusur oranının daha yüksek olması gerekirken, alınan kusur raporunun somut olaya uygun olmadığı anlaşılmakla; belirtilen tüm hususlar göz önünde tutularak; İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği ile iş kazasının vuku bulduğu iş kolunda uzman bilirkişi heyetinden; kusur oran ve aidiyeti konusunda yeniden rapor alınarak, varılacak sonuca göre hüküm kurulmalıdır.

Bu maddi ve hukuki olgular göz ardı edilerek, eksik araştırma ve inceleme sonucu yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Temyiz harcının istek halinde ilgisine iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

06.01.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.